

לליג בעומר לב טוב

מנהג ישראל לנהוג אבילות שלשים ושלשה ימים בין פסח לעצרת לזכר תלמידי רבי עקיבא שהיו גדולים בתורה שמתו באותה תקופה. 'שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגבת עד אנטיפרס וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה. והיה העולם שמם עד שבא רבי עקיבא אצל רבותינו שבדרום ושנאה לרבי מאיר ורבי יהודה (בר' אלעאי) ורבי יוסי ורבי שמעון (בר יוחאי) ורבי אלעזר בן שמוע, והם העמידו תורה באותה שעה. תנא, כולם מתו מפסח ועד עצרת' (יבמות דף סב ע"ב).

כידוע כל תורתנו היום מבוססת על אותה מסורת של תורה שבע"פ שמסר רבי עקיבא לתלמידים הללו. 'סתם משנה - רבי מאיר, סתם ספרא - רבי יהודה, סתם ספרי - רבי שמעון, סתם תוספתא - רבי נחמיה, סתם סדר עולם - רבי יוסי. וכולם אליבא דרבי עקיבא שהיו תלמידיו' (סנהדרין דף פו). אפשר רק לדמיין לעצמנו כמה תורה אבד לנו לעם ישראל על ידי מיתת עשרים וארבעה אלף תלמידים אלו. אם כל התורה כולה הוא מחמשה תלמידים אלו, מה היו מוסיפים לנו מתוך גדולתם עוד 24,000 תלמידי חכמים באותו דור. הדברים מבהילים, וזוהי הסיבה שאנו נוהגים אבילות בתקופה זו.

אמנם יש לעיין בענין. ראשית, איך הגיעו גדולי עולם אלו לדרגה כזו של שנאת חינוך, איך זלזלו בשני עד כדי כך שהגיע להם עונש ובזיון חמור כל כך? 'וכלם מתו מיתה רעה, מאי היא? אמר רב נחמן - אסכרה' (יבמות סב ע"ב). שנית, למה כתוב שנים עשר אלף זוגים (זוגות) ולא עשרים וארבעה אלף תלמידים? נראה לי שאין לפרש שאותם תלמידי חכמים זלזלו בכבוד חבריהם מחמת שנאת חינוך ורוע לב, ח"ו. אלא, אדרבא, הם היו קרובים מאד זה לזה, חברים טובים, זוגות. הם לא היו 24,000 יחידים, כל אחד בעולמו הוא, אלא 12,000 זוגות.

הטבע של האדם הוא לא להעריך את מה שקרוב אליו. וככל שהדברים קרובים אליו יותר, הוא מעריך אותם פחות. הרבה פעמים האדם מכבד אנשים הרחוקים ממנו הרבה יותר מאשר אשתו, הוריו, ושאר בני משפחתו הקרובים אליו. (הטעם לדבר זה

הוא שהאדם לא מכבד את עצמו, אמנם הוא דורש ביתר שאת שאחרים יכבדו אותו, אבל אין הוא מכבד את עצמו. והראיה, שאין האדם נמנע מלעשות דברים בינו לבין עצמו שלא היה מעז לעשותם לפני הזולת. וככל שאנשים אחרים קרובים יותר אליו, אין הוא רואה צורך לכבד אותם, כמו שאין הוא רואה צורך לחלוק כבוד לעצמו. אלא האדם מזלזל תמיד בכבוד עצמו וכן בכבוד אלו הקרובים אליו. אף על פי שדורש הוא שאנשים אחרים יכבדו אותו, וכן מקפיד הוא מאד שאחרים יכבדו את הקרובים אליו, כי הוא רואה פגיעה בכבודם כפגיעה בכבודו הוא. לכן הזהירו חז"ל את האדם שיאהוב את אשתו כגופו, כי אי אפשר לדרוש מן האדם שיאהוב משהו יותר מגופו, אולם אמרו שיכבד את אשתו יותר מגופו, כי באמת אין האדם מכבד את עצמו. לכן אם יתייחס האדם אל אשתו ביחס של 'אשתו כגופו', יבוא מזה תקלה רבה. הסיבה לכך היא, דבר ערב ומתוק הבא לו לאדם במדה מרובה אין הוא יודע להעריך את גדולתו, ובסופו של דבר הוא קץ בו ומזלזל בכבודו. והאדם שהוא כל כך קרוב אל עצמו, ורואה את כל חסרונותיו, מתקשה לכבד את עצמו. וכן הוא נוהג בכל דבר המתקרב אליו מאד. זה מה שקרה לתלמידי ר' עקיבא. הם היו חברים מאד טובים, זוגות, אבל מתוך קרבתם זה לזה, ואפשר לומר מתוך אהבתם זה לזה, לא התייחסו בכבוד הראוי לשני, ולא הקפידו על כבודו של השני, כמו שלא הקפידו על כבוד עצמם, דוקא מפני שהיו כל כך קרובים זה לזה.

המסר הזה של ימי הספירה הוא מסר חשוב ביותר לכל משפחה, ובכל מקום שאנשים גרים בקירבה גדולה. ככל שהקירבה גדולה הסכנה גדילה של זלזול בכבוד הזולת. המסר הוא נכון בפנימיה של בחורים, אנשי צוות בצבא וכל מקרה דומה. הסכנה גדולה והפתרון הוא 'לב טוב'. אהבה בלי מעצורים, לב פתוח. (עיין אבות פרק ב', משנה יג).

הבני יששכר מעיר של'ג בעומר הוא התפנית של ימי הספירה. ספרנו שלשים ושתים יום של 'לב', ונשאר עוד שבע עשרה יום של 'טוב'. המסר של 'לב טוב' בעומר שפסקו מלמות כי התלמידים למדו את המסר של לב טוב, אהבה בלי מעצורים. עלינו ללמוד את המסר של לב בעומר - לב טוב. להעריך ולכבד את השני אפילו הוא קרוב אלינו. וודאי לא לזלזל במה שקרוב אלינו.